

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Кирил Христов Христозов, д.м.

Ръководител УС „Ендокринология и болести на обмяната“ към Втора Катедра по Вътрешни болести, Медицински Университет Варна

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност **„професор“** в областта на висшето образование **7. Здравеопазване и спорт**; професионално направление **7.1. Медицина** и научна специалност **„Ендокринология“**, за нуждите на Втора Катедра по Вътрешни болести, Факултет по медицина към Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна и Клиника по ендокринология и болести на обмяната към УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД-Варна, обявен в Държавен вестник, бр. 64 от 05.08.2025г.

1. Сведения за процедурата

На основание Заповед № Р-109-421 от 03.10.2025г. на Ректора на Медицинския университет Варна съм избран за **вътрешен член** на Научно жури по процедура за заемане на академичната длъжност „Професор“ във Втора Катедра по вътрешни болести, Факултет „Медицина“, Медицински университет- Варна и Клиника по ендокринология към УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД-Варна. След първото заседание на научното жури (Протокол № 1/13.10.2025 г) съм определен като **председател** да изготвя становище относно конкурса.

Становището е изготвено съобразно Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за приложението му в Медицински университет - Варна. Спазени са всички процедурни изисквания по обявяване на конкурса, срока за подаване на документи и избора на научно жури. Кандидат в конкурса е доц. д-р Мира Валентинова Сидерова, д.м.

2. Биографични данни и професионално развитие

Доц. Мира Сидерова е родена в гр. Варна. Средното си образование получава в Първа Езикова Гимназия с изучаване на английски и немски език. Завършва медицина в Медицински университет- Варна през 2003 г. с пълно отличие и награда на Ректора „Златен Хипократ“. От 2004 г. до 2005 г. работи в Клиниката по анестезиология и реанимация на МБАЛ „Св. Анна“-Варна, а от 2006 г. до момента е последователно редовен докторант, ординатор, асистент и доцент в УС по Ендокринология на МУ-Варна и в Клиниката по ендокринология, УМБАЛ „Св. Марина“.

През 2008 г. провежда тримесечна специализация в Университетската болница в гр. Бари, Италия като част от международната програма Еразъм. През 2011 г. придобива специалност по ендокринология и болести на обмяната, а през 2013 г. защитава дисертационен труд на тема „Имунохистохимични маркери и ултразвукова еластография – нови диагностични възможности в уточняването на тиреоидните възли“. През 2017 г. се хабилитира като доцент по Ендокринология. От 2022 г. до момента оглавява Втора катедра по Вътрешни болести на МУ Варна, а от 2023 г. ръководи и Клиниката по Ендокринология към УМБАЛ „Св. Марина“ Варна.

Доц. Сидерова е преминала през множество допълнителни специализации, включващи високоспециализирани дейности като ехография на шийната област и тънкоиглена аспирационна биопсия под ехографски контрол на щитовидна и парашитовидни жлези, лимфни възли и туморни образувания в областта на шията. Тя е участвала и в практически курсове на Европейската тиреоидна асоциация, посветени на ехографията, тиреоидната цитология и лазерната термоаблация на тиреоидни възли. Преминала е също специализации в областта на диабетологията (Steno Diabetes Center) и костната остеоденситометрия. Доц. Сидерова членува в Европейска тиреоидна асоциация (ETA), Международна остеопорозна федерация (IOF), Българското Дружество по Ендокринология (БДЕ), Съюз на учените – Варна. Владее английски, немски, руски и гръцки езици.

3. Научно-изследователска дейност

От справката за научната продукция е видно, че доц. Сидерова се представя с:

Показател А 1. Дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“ по научната специалност „Ендокринология“ – 1 брой; 50 точки

Реализирани след хабилитация:

Показател В4. Равностойни на хабилитационен труд публикации в реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 11 броя; 295 точки

Показател Г7. Публикации и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 13 броя; 224 точки

Показател Г8. Публикации и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 32 броя; 403,61 точки

Показател Г9. Публикувана глава от колективна монография – 1 брой; 20 точки

Показател Д10. Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове – 20 броя; 300 точки

Показател Д12. Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране - 9 броя; 45 точки

Показател Е14. Ръководство на успешно защитили докторанти – 3 броя, 100 точки

Показател Е15. Придобита медицинска специалност – 1 брой, 40 точки

Показател Е18. Ръководство на национален научен или образователен проект – 1 брой „Костно здраве и фрактурен риск при мъже в зависимост от андрогенния статус“, неприключил.

Показател Е 20. Публикувани глави в университетски учебник – 1 брой; 1.53 точки

Показател Е22. Обучение на стажанти, специализанти и докторанти (семинарни и практически занятия) – 30 точки

Общият **импакт фактор** на доц. Сидерова е 21.234 като участва в конкурса с IF 9.171 (след хабилитация).

Допълнително са приложени 3 публикации извън минималните наукометрични изисквания за заемане на АД „професор“, неизползвани в други конкурси и списък с общо 71 участия на международни и национални форуми.

Общият брой изчислени наукометрични показатели на кандидата доц. Мира Сидерова е **1509 точки** при изискуем минимум от 550 т. и надхвърля 3-кратно изискванията за заемане на АД „професор“.

4. Научни постижения и приноси

Представените научни трудове и резултатите от изследователската работа на доц. Мира Сидерова за участие в конкурса обхващат периода 2017 – 2025г. и могат да се обособят в шест основни научни области:

- **Заболявания на щитовидната жлеза**

Нодозната струма и злокачествените тиреоидни възли като основен фокус на научни изследвания на кандидата. Особено внимание се отделя на диференцирания тиреоиден карцином – най-честият злокачествен ендокринен тумор, който често се представя като нодозна струма. В публикациите се анализират диагностичните, терапевтичните и проследяващите подходи при тиреоиден рак, с акцент върху прецизното ехографско разграничаване между доброкачествени и злокачествени

възли и ролята на интердисциплинарния екип. Обсъжда се и концепцията за активно наблюдение при нискорискови папиларни микрокарциноми като алтернатива на незабавното оперативно лечение. Част от публикациите представят редки случаи на тиреоидни тумори – лимфом, фамилен медуларен карцином и метастази от други първични тумори (напр. от езика и яйчника). Те са илюстрирани с клинични, образни и имунохистохимични данни, които допринасят за по-точна диагноза и правилен терапевтичен подход, особено при разграничаването на първични от вторични неоплазми на щитовидната жлеза.

Друга част от научната продукция на доц. Сидерова е посветена на тиреоид-асоциираната офталмопатия (ТАО) - най-честата и инвалидизираща извънщитовидна проява на тиреоидния аутоимунитет. Разгледани са механизмите на заболяването, критериите за оценка на активността и тежестта, както и нови терапевтични подходи, надхвърлящи стандартната стероидна терапия. Група статии изследват и връзката между тиреоидната дисфункция и костния метаболизъм, изследвани са корелации на TSH-рецепторните антитела с костно-минералната плътност и фрактурен риск. Проучвани са и системни ефекти на хипотиреоидизма, напр. върху липидната обмяна, както и тиреоидни ефекти на нови медикаменти в онкологията. Изследванията в областта на тиреодологията имат висок клиничен и научен принос – предлагат по-добро разбиране на патогенезата, въвеждат нови терапевтични подходи и подчертават нуждата от индивидуализиран подход.

- **Саркопения при ендокринни заболявания**

Саркопенията представлява загуба на мускулна маса, сила и функция, водеща до инвалидизация и повишен риск от смъртност. Докато първичната саркопения е свързана със стареенето, то някои ендокринопатии могат да причинят вторична саркопения. Проучвана е връзката между тиреоидната дисфункция и саркопения с анализ на антропометрични, биохимични показатели, телесен състав, сила на захват и скорост на ходене при жени с новодиагностициран хипертиреоидизъм. Установява се, че пониженият TSH се свързва с намалена мускулна маса (ASMI), по-ниска сила на захват и забавена походка. Сред научно-приложните приноси от това изследване е и предложението за оценка на силата на захват като лесен и информативен маркер за мускулно здраве при хипертиреоидизъм. Проучвано е и засягането на костно-мускулната система при мъже с андроген-депривационна терапия (АДТ) за простатен карцином. Установява се значително по-висок 10-годишен фрактурен риск при АДТ. Наред с въпросника SARC-F и изследването на силата на захват, в интердисциплинарен екип е измерван и скелетно-мускулен индекс (SMI), оценен посредством [68Ga]Ga-PSMA-11 PET/CT образна диагностика, извършена в рамките на онкологичното стадиране. Данните са с изключителен научно-практически принос, подкрепени от публикация в реферирано чуждо списание с импакт фактор.

- **Паратиреоидна патология**

Научните търсения обхващат хиперпаратиреоидизма в различните му форми. Описана е инвалидизираща форма на първичен хиперпаратиреоидизъм - „osteitis fibrosa cystica” с изключително тежки костни деформации, несрещани в съвременното ни. Вторичният хиперпаратиреоидизъм при хронично бъбречно заболяване е обект на научно изследване в съвместно проучване с клиниката по диализа с оценка на серумните нива на костно-специфична алкална фосфатаза, остеокалцин и витамин Д. Други публикации са фокусирани върху ултразвуковата детекция на хиперплазираните при вторичен хиперпаратиреоидизъм паращитовидни жлези. Ценно за клиничната практика е определянето на нивото на ПТХ, над което се визуализира хиперплазията на паращитовидните жлези сред тези пациенти. Проучван е и третичният хиперпаратиреоидизъм с подробно представяне на клиничната манифестация, лабораторните и образните находки, сложността на лечението и ограниченията на нехирургичното лечение за постигане на биохимичен контрол. Сътрудничеството между ендокринолози и хирурзи гарантира по-добри следоперативни резултати и по-добро качество на живот.

- **Захарен диабет и диабетна невропатия**

Част от публикациите на доц. Сидерова са посветени на новите класове глюкозопонижаващи медикаменти – GLP-1 рецепторни агонисти и SGLT2-инхибитори, които промениха цялостната терапевтична концепция при захарен диабет тип 2, сърдечно-съдови заболявания и хронично бъбречно заболяване. Разгледани са предизвикателства в клиничната практика, както и реалното приложение на тези орган-протективни медикаменти сред диабетици, преминавали през един университетски център за период от една година, демонстриран е напредъкът в прилагането на международните препоръки в реалната клинична практика. Друга публикация разглежда възможната връзка между захарен диабет тип 2 и повишения онкологичен риск, като акцентира върху потенциалните антитуморни ползи на метформина. С учебна и научна стойност е редакцията на книгата „Type 2 Diabetes – from pathophysiology to modern treatment”, IntechOpen, 2019. Част от публикациите на доц. Мира Сидерова са посветени на диабетната сензомоторна невропатия, като обхващат патогенезата, терапевтичните подходи и иновативните нефармакологични интервенции. Със значителен научно-практичен принос са студиите, посветени на високоенергийната MLS-лазерна терапия при диабетна невропатия със собствени данни от съвместни проучвания със специалисти по физиотерапия.

- **Метаболитни нарушения при надбъбречна и гонадна патология**

Проучвани са параметрите на метаболитен синдром сред пациенти с надбъбречни хормоно-несекретиращи инциденталомии, както и при медикаментозно индуциран хипогонадизъм при мъже. Резултатите потвърждават метаболитния риск и подчертават необходимостта от търсене, проследяване и навременно лечение на

метаболитните нарушения, особено на липидни и въглехидратни отклонения при мъже с простатен карцином, подложени на хормонална терапия.

- **Редки ендокринни заболявания**

Група научни публикации на кандидата са посветени на редките ендокринни заболявания, които представляват сериозно диагностично и терапевтично предизвикателство. Докладвани са клинични случаи на „изгаснала“ акромегалия; казуистичен TSH-продуциращ аденом на хипофизата; синдром на резистентност към тиреоидните хормони в съавторство с проф. Самуил Рефетов; Иновативен лечебен подход при лечение на пациент с хиперкортизолизъм чрез надбъбречната суперселективна артериална емболизация; Дефицит на растежен хормон и неговото заместване в преходната възраст и други. Публикациите имат висок практико-научен принос – представят редки, но клинично значими случаи, въвеждат иновативни диагностични и терапевтични подходи, насърчават интердисциплинарното сътрудничество и поставят основа за създаване на солидна база данни за редки ендокринни заболявания.

5. Учебно-преподавателска дейност

Учебно-преподавателската дейност на доц. Сидерова започва през 2008 г. като хоноруван асистент, след което от 2015 г. като асистент, от 2017 г. като доцент и включва:

- Обучение на студенти от българо- и англоезичната програма под формата на упражнения и лекции; обучение на стажант-лекари, студенти по фармация.
- Следдипломно обучение на лекари-специализанти и докторанти;
- Обучение във ВСД за специалисти-ендокринолози;
- Участия като лектор в редица национални научни форуми;
- Участие в държавни и семестриални изпитни комисии на студенти по „Вътрешни болести“, изпити за зачисляване на специализация по Ендокринология и провеждане на колоквиуми на специализанти по Ендокринология.

Член е на държавните изпитни комисии по Ендокринология и болести на обмяната от 2021 г. и председател от 2024 г.

Общата учебно-преподавателска заетост на доц. Сидерова за последните 4 учебни години е средно 832 часа (208 часа/годишно при изискуем минимум от 100 часа/годишно). Доц. Сидерова е ръководител на специализацията по Ендокринология и болести на обмяната на общо 8 лекари, 5 от които придобили успешно специалност и трима все още в обучение. Научен ръководител е на 6 докторанти, 3 от които защитили успешно дисертационен труд.

6. Диагностично-лечебна дейност и лични впечатления

Имам директни наблюдения върху ежедневната клинична работа на доц. Мира Сидерова от първите ѝ стъпки в ендокринологията и вътрешната медицина до момента. През годините тя натрупа много опит, което заедно с интереса ѝ да усвоява нови методики я превърна в утвърден специалист ендокринолог, на когото се доверяват много пациенти. В работата си с по-младите колеги, студенти, докторанти и специализанти, е изискваща и се опитва да предаде стремеж към непрекъснато професионално усъвършенстване.

Доц. Сидерова участва регулярно в мултидисциплинарни екипи и специализирани комисии, ангажирани с комплексната диагностика и лечение на пациенти с ендокринни заболявания (комисия „Ендокринни тумори“ към УМБАЛ Св. Марина), както и е член на специализирани комисии за изписване на скъпоструващи медикаменти и медицински изделия, реимбурсирани от НЗОК за лечение на пациенти с тип 1 и 2 захарен диабет, дефицит на растежен хормон, хиперпролактинемия, акромегалия, нарушения в калциево-фосфорната обмяна. Подпомага онкологичното диспансерно наблюдение на пациентите с тиреоиден карцином с изготвен алгоритъм на поведение, провежда ехографското им проследяване, определя индивидуалния риск и терапевтичните цели.

7. Заключение

На базата на предоставените ми за рецензиране и анализ научни трудове на доц. Мира Сидерова, както и разглеждайки цялостното ѝ кариерно развитие, считам, че тя напълно отговаря на качествените и количествените критерии за заемане на академичната длъжност „Професор“, съгласно ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ–Варна. Всичко това ми дава основание да гласувам **положително** и убедено да предложа на членовете на уважаемото научно жури да присъдят на доц. д-р Мира Валентинова Сидерова, д.м. академичната длъжност „Професор“ по научната специалност „Ендокринология“ във Втора катедра по вътрешни болести, факултет по Медицина към МУ-Варна и Клиника по ендокринология и болести на обмяната към УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД – Варна.

03.11.2025 г.

Варна

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

проф. д-р Кирил Христов Христозов, дм

